

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CENTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITG, NÚM 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fòra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—EXTRANGER, 2'50

La setmana tràgica de Budapest

—¿Veus?... No sempre som nosaltres els que imitem als estrangers. Ara són els estrangers els que'ns imiten a nosaltres.

La doctrina de les mancomunitats

UAN un se permeti donar una opinió sobre'l projecte de mancomunitats, no'm sembla excessiu que se li exigeixi saber quina cosa es el tal projecte...

Diguemho per de prompte: tal com se presenta a les Corts, aquesta *lez Canalejas* (que probablement no arribarà mai a ésser llei positiva), no té res que veure ab desvinculacions de la sobeïania nacional ni ab fraccionaments de l'unitat espanyola. Cal distingir entre la major o menor extensió de les funcions que desempenyin *per delegació* del poder central els *organismes* locals, y les funcions que *per dret propi* desempenyin els *poders* locals. Si tota ampliació de les facultats municipals o provincials fos una *cessió* de la sobeïania y no una *concessió*, arribaríem a creure que'l municipi mateix es un separatisme.

Analísem serenament, com una llei pública, el plet de les mancomunitats. Dins l'engranatge de la maquinària política moderna, l'habilitació progressiva dels poders locals es un doble signe de civilització y de llibertat; de civilització, perquè implica la condició de majoria d'edat y la capacitat política de les col·lectivitats parcials; y de llibertat, perquè indica un criteri amplemment autònom per part del govern central.

Avui, la veritable classificació dels homes públics en dretes y esquerres, deuria tenir per norma aquesta diferència: els uns opinen que'l poder, la sobeïania, es sempre una delegació *irradiada* desde un centre divinísat, ungit, ont se troba, com en una custòdia, aqueixa vaga abstracció: l'ànima de la patria; y els altres creuen que la sobeïania es *convergent*, và de la circumferència al centre, es delegació que comença en els individus, passa pels municipis, va concretant les fisonòmies de les nacionalitats (anomenades impropïament regions) y acaba en l'Estat, en la capital. Els primers són els que senten l'atavisme de l'antic règim, del dret diví, del dret patrimonial monàrquic, y han substituït l'idea de les nacions y els individus com a propietat del príncep o rei, ab l'idea de les nacions y els homes com a propietat de la patria. Els segons són els renovadors veritables del règim, y tenen la justa concepció de la sobeïania nacional, compartida y repartida ab igualtat absoluta de drets per tot el territori y per tota la població, en el conjunt y en cada una de les parts.

Es impossible imaginar modernament l'idea de *capital* d'altra manera que com a resultat d'una selecció, operada sobre la massa social y comensada naturalment en les ínfimes categories ciutadanes. Això trastorna el sentit del concepte de delegació de poders y funcions, concepte tan corrent en la vulgar nomenclatura política. Un governador civil, naturalment, es un delegat del centre. Però un alcalde, quan no es de real orde, o sigui quan es en veritat un alcalde, es un delegat del poder local, y d'aquí la seva superioritat, ja que'l seu prestigi es una selecció, puja, và de la massa a l'*electe*; mentres que'l governador es un funcionari inferior a l'autoritat que representa, y la seva força descendeix, và del ministre al *nomenat*.

Jo soc un convenut centralista; moltes vegades ho he dit. Vol dir que soc partidari, precisament, de la formació dels *centres*, no ja del *centre*. La formació dels centres indica virilitat y majoria dels agrupaments humans, capacitat per emanciparse de tutèles, pera convertir en voluntari, conscient y sentit, el seu *ingrés* en lo que'n diríem propiament el *congrés* que constitueix un Estat, la cada dia renovada satisfacció d'estar junts els seus ciutadans pera extreure d'una més extensa massa les seleccions, que naturalment són tant més perfectes en qualitat quant més nombrosa sigui en quantitat la població aont s'operen.

Un veritable centralista, que tingui consciència de que a tota nació li cal un cerebralisme orgànic, ha de fomentar la formació de centres, no ja d'un centre. Els que congreiem en la paraula *Ciutat* l'idea abstracta de la selecció política, no volem dir, ab això, que adorem idolàtricament, materialment, aquesta o aquella ciutat de pedra, ab el nom A o B, com qui adoraria una imatge y no la seva representació. Nosaltres imaginem que la Ciutat pot y deu cada dia abarcar un horitzó més considerable, y extendre's pels camps, y transformar les províncies en lo que'n diríem *fàbriques de capitalitat*.

Quan una regió, per raons històriques y ètniques, té, ademés, una ànima genuïna, prívativa, distinta, una persona en fi, y's troba en estat de creixença o de reconstitució, es natural que la formació del seu centre no's limiti a un seleccionar que vagi alimentant el centre comú, sinó que arribi a erigirse en centre material, en ciutat visible, progressivament capacitada pera funcions rectores y plenes.—Es el cas de Catalunya, el cas de Barcelona. Y això, si volem, podrà danyar per competència a l'al-

tre centre, an els altres centres si n'hi hà. Però de cap manera perjudica a l'Estat general, a Espanya.

Tota mancomunitat es la constitució d'un super-organisme, suma d'organismes inferiors. Les seves funcions poden ésser, en primer lloc, les dels organismes components. Però, com que's tracta d'un cos orgànic superior, es natural que se li reconeguin també facultats més amples, o de segon grau. Ara bé: el projecte vol que la reconeixença d'aquestes facultats sia atribució de les Corts: si imaginem les Corts (parlo del Congrés únicament, ja que'l Senat es un anacronisme) com a delegació permanent de la voluntat *individual* sobirana, pot acceptarse que l'erecció d'un organisme *col·lectiu* com les mancomunitats se degui a la font primera del poder públic.—Lo trist es que les majories parlamentàries, a Espanya, no són, de fet, delegació del poble, sinó dels partits tornants y, per tant del Govern, en comptes d'ésser els governs delegacions del Parlament.—Però lo que ja no's comprèn es que les mancomunitats, que deuran llur existència al poder legislatiu, puguin ésser dissoltes per mera voluntat del poder executiu, que no es delegació directa del poble.

En la discussió d'aquell projecte, si arriba a discutirse, sentirem les acostumades inepties sobre'l catalanisme. Senyalem, de totes mane-

gelosos d'aquell primer exit, resolgueren agabellarlo, acudint en nombre crescutíssim y armats, no d'aquell entusiasme sagrat que inspira la fè, sinó d'aquella insolència que dona la brutal intolerància.

Dels escàndols ocorreguts en el Congrés de Vilanova y especialment en la seva secció de Pedagogia, en són únicament responsables els intolerants clericals que, a darrera hora y com obeïnt a una consigna, han anat a desvirtuar el veritable fi que's proposaven els Ateneus y les societats d'indole popular semblant, a l'organisar aquets congressos.

Els Ateneus obrers nasqueren aparelladament ab els coros de Clavé, ab el sanítos proposit de treure de les tabernes als treballadors, portantlos a llocs aont poguessin cultivar la seva intel·ligència y despertantlos aficions que ennoblissin el seu esperit. El fi més immediat que llavors volgueren lograr era el de combatre l'analfabetisme general de la classe obrera, y obriren tots els Ateneus escoles nocturnes pera adults. Era l'única ensenyansa que's donava a la majoria dels Ateneus.

Alguns d'ells, faltats de medis, no han pogut avensar com segurament voldrien y segueixen sostenint les seves modestes escoles nocturnes, aixamplant les ensenyanses al dibuix y a la música; altres han lograt crear es-

deuen inspirar el seu criteri les societats de caràcter popular dedicades a l'ensenyansa.

Si el tercer Congrés vol apartarse, com s'ha apartat el segon, del seu veritable terreny, donarà una altra ocasió d'escandaloses manifestacions, y poca cosa hi guanyaran els Ateneus que han servit de motiu pera l'organiscació de aquets congressos y que seran arreconats i nominiosament de les seves deliberacions.

Els Ateneus pels Ateneus. Y quins, per viure en regions massa enlairades, no sapiguem capir l'obra sòlida que estan fent aquestes modestes institucions, o quins, per viure massa arran de terra, vulguin ferlos servir d'instrument pera fins sectaristes, faran santament de xant als Ateneus en pau.

JEPH DE JESPI

Cuba ja tornen a ballar.

Els negres de la part oriental de l'isla s'han alsat contra el Govern de la República y, llensantse decididament al monte, pera lo qual allí no s'ha de caminar gaire, han comensat a passejarse pels volts de Guantánamo, de Palma Soriano, del Caney y d'altres llocs, saquejant *ingenios*, destruint plantacions y realisant tota mena d'atropells.

¿Causas d'aquesta revolta?

El telègrafo no les explica.

Però, siguin les que siguin, resulta evident que Cuba, al canviar d'institucions, no va canviar de costums, y que's que avui corren per aquelles montanyes sempre verdes deuen pensar del seu president, don Josep Miquel Gómez, lo mateix, si fa o no fa, que abans del any 1898 pensaven dels governadors que desde Madrid els enviaven.

Cuba es «lìbre», sí; però, per lo que's va veient, no es feliç ni viu contenta.

El que a bon segur n'estarà, avui, de content, es l'Oncle Sam, qui, al contemplar el deplorable espectacle que ofereix al món la perla de les Antilles, deu tremolar d'alegria, entreveient la possibilitat d'una nova y «definitiva» intervenció.

S'ha llegit al Congrés el projecte de Mancomunitats.

No sent la cosa més que un projecte, encara que aquest apareix molt fosc, com que de la discussió pot sortirne la llum, esperarem a veure lo que'n resulta del debat que va a entaularse en el temple de les lleis y pera pendre part en el qual han anat a Madrid els diputats nacionalistes senyors Corominas y Carner.

La nostra impressió, per ara, es la de que'l projecte llegit no passa de ser una concessió migrada y plena de reserves.

Però, ho repetim, se tracta d'un projecte susceptible d'esmena, arreglable, perfectible...

Y, ademés, entre res y alguna cosa...

Quan l'arbre dona poc fruit, ¿té gaire de practic rebutjar el poc que'ns ofereix?

Budapest ha sigut durant dos dies—el dijous y el divendres de la setmana passada—teatre de gravíssims aconeteixements. Heuse'ls aquí explicats en poques paraules.

Cansats, els obrers, d'esperar del Govern d'Hungria el sufragi universal, que tantes vegades els havia promès, en moments per ell difícils, resolgueren declarar-se un dia—el 23—en vaga, y reunir-se a la plassa del Parlament pera demostrar a les classes directores que'ls que reclamen el dret del sufragi no són quatre atolondrats, sinó tot un poble, resolt, conscient y ben determinat a obtenirlo.

L'autoritat, ab les seves mides repressives, volgué contenir el moviment, y el xoc, terrible, brutal, va produirse en plena via pública.

Dos dies durà la batalla a tiros y a pedrades entre les forces del Govern y la multitud obrera. Hi hagué barricades en tots els barris extrems, iglesies assaltades, tramvies destruïts, edificis cremats, escenes, en fi, que'ls barcelonins hem conegut abans que'ls veïns de la capital d'Hungria.

Segons els informes de la policia, les víctimes, entre les files dels manifestants, varen ser 6 morts y 236 ferits. Però els datos particulars, y segurament més dignes de crede que'ls oficials, asseguren que'ls morts foren y els ferits més de 1.500.

¿Què succeirà ara?

Les notícies últimament rebudes donen a entendre que'l Govern húngar, impressionat pel

LA CARICATURA AL EXTRANJER

El soldat italia, a Tripolitania

—Aneu a sapiguer lo que deuen estar fent, en aquesta hora, els patrioters de la meua terra!...

(Del Pasquino.)

res, el fet de que sia, avui, a la fi, un partit anomenat liberal el qui presenti a Espanya un projecte de descentralisació, per tenue que sia. No podran dir ara que les corrents europees no vagin per aquet camí, quan el partit liberal més gran del món, el partit anglès, inicia molt més briosa l'autonomia d'Irlanda...

GABRIEL ALOMAR

El Congrés d'Ateneus

A més antiga de les societats culturals de caràcter popular existents a Catalunya, el «Centre de Lectura» de Reus, va organisar l'any passat un Congrés d'Ateneus y societats de Cultura, que fou un exit.

A l'acordarse celebrar un segon Congrés a Vilanova y Geltrú, els elements reaccionaris,

coles diurnes, ben apreciables, suplint en algunes localitats deficiències de l'ensenyansa oficial; algunes, a força de voluntat, han conseguit fer de les seves institucions veritables universitats populars, aont els fills dels obrers poden aprendre desde les primeres lletres fins a la teoria y pràctica d'un ofici que'ls pugui assegurar un medi honrrós de guanyarse la vida.

Cap dels Ateneus, ni els més modestos, ni els que més han progressat, ha perdut aquell caràcter de neutralitat absoluta en totes aquelles qüestions que signifiquen política o religió, allunyantse especialment de les lluites partidistes o sectaries que la religió y la política engendren quan se vol treure a la primera del terreny del sentiment o s'aparta la segona del seu camp purament científic.

El motiu sol, doncs, dels Ateneus, al reunir-se en congrés, deuria ésser estudiar atentament el fi pera que foren creades tan generoses institucions, a l'objecte de buscar els medis pera que poguessin complir-lo lo més dignament possible en benefici de la cultura popular, y deslligant per complert els Ateneus de tota mena de perniciosos influències agenes al seu caràcter, vinguin d'allà ont vinguin, que tant de la dreta com de l'esquerra poden apareixer fanatismes enemics de la raó serena en que

«contèxements que acabem de referir, se mostra per fi disposat a complir els seus compromisos.

Farà bé. No aixís com aixís se juga ab un poble que tan clara consciència té dels seus drets y que tan virilment sab defensarlos ab el cor, ab els llavis y ab els punys...

Els carrilaires andalusos s'han proposat amargar els darrers dies de la vida ministerial del senyor Canalejas, qui, com ningú ignora, està ja si cau o si se'n va de bigotis. Y pera conseguirho, s'han declarat en vaga.

Reduït el paro a la regió del Sur, no per això deixa de ser aquesta manifestació obreira, iniciada a Málaga, un acte ben significatiu. Se tracta, realment, de demanar tan sols la dissolució del monte-pio dels carrilaires andalusos, que molts obrers rebutgen, o es l'actual moviment un ensaig de lo que «en millor ocasió» podrà ser una vaga general ferroviària, presentada ab tot l'aparat que requereix tan interessant argument?...

Els fets ho diran. Lo cert es que, dintre de la seva placidesa aparent, la «petita» vaga dels carrilaires del Sur, moderada, correcta, tranquil·la, ha ressonat sinistrament com un gran cop de trucador en algunes portes, habitualment tancades.

Monistrol de Montserrat, 26 de Maig.

Desfet l'embolic de la troca que sobre nosaltres havien emmaranyat els que per vergonya s'anomenen radicals y van tot el dia de braset ab la reacció descarada, tornem a reanudar la tasca interrompuda; però aquesta vegada, haventse reformat les relacions ab LA CAMPANA, que, lluny de lo que esperaven els causants de la ruina d'aquesta desdixada vila, ens ha confiat la correspondència literaria y de venda, junt ab la simpàtica Esquella, fuetejarem més que mai les malifetes d'aquesta gentussa, desafiant totes les conseqüències. ¿Que potser, no poguentse defensar dels nostres atacs, com ho fa la gent civilisada, obraran ab nosaltres com a perfectes kabilenys, ja que la brutalitat es lo que's caracterisa? Poden creure que, si obren aixís, ens faran un favor més gran de lo que's pensen, doncs ens evitaran el morimós de fastic y de vergonya.

Sembla que ja haurien d'haver pres el determinat de defensarse, puig no es tan difícil el trobar un infelís que's serveixi de cap de turc; però, segurament, temen que's rebelin el clau, y no sense fonament; ¿com que, qui més qui menys, tothom té la trullada de vidre...!

Repetim que d'avui en avant les nostres xurriades faran butllofes.

Que no estigui cap barberia ni establiment públic sense LA CAMPANA y L'Esquella, puig en ses columnes hi veuran totes les malifetes d'aquesta gardunya radical.

Pera's pedidos poden dirigir-se a Marina Subirana, Pla, 28, que les repartirà setmanalment a domicili.

Capelades, 28 de Maig.

El dia 19 una nodrida comissió de socis del «Círculo Liberal Democràtic» d'aquesta vila, anà a fer una visita al *cacic* del districte, a la ciutat d'igualada. No sé ab certesa l'objecte de la visita, però es allò, pera garrofes un garrofer, y un castanyer pera castanyes; doncs a casa el *cacic* res em prò de la *libertat* y de la *democràcia* s'hi pot cercar. Lo més estrany del cas es que molts d'aquells homes, anaren a la vaga general de 1909, pera protestar d'una guerra, que sols reportava a l'Estat espanyol la perduda de milions y joventuts, fa prop de tres anys, y malgrat governar el democràtic Canalejas, la guerra continúa, les societats obreres són clausurades; ¿què es doncs lo que ha fet canviar d'actitut an aquells homes, tres anys miera tan liberals, que avui se deixin portar massa com a bèns, a doblegar l'espinada davant el redemptor *diputado* que acaba d'arribar de Madrid, aont anà cridat pel quefe del Govern pera que'l Congrés votés contra totes les proposicions presentades pels honrats y dignes diputats que formen la Conjunció Republicana-Socialista, y a més pera que votés perquè segueixi existint el mateix rigor que ara l'anti-democràtica llei de jurisdiccions, la qual té encara reclusos, reixes iudintre, entre altres, a l'honorat obrer de la nostra vila, l'home consensut del seu ideal, en J. Costa Pomés? Això es lo que aplaudeixen ab sa actitut alguns demòcrates republicans d'aquesta vila, que regon segueixen a un ex-carlí, ex-lerrouxista y actualment caciquista ¡Quin fastic!

—¿Com us han rebut?

—Molt bé.

Al moment d'entrà, uns quants ximplers ens han volgut obsequiar ab *peladillas* de rifle, però'ls nostres coracers n'han tombat catorze o quinze, y hem seguit fins al palau entre saludosos visques.

—¿Visques hi ha hagut?

—Sí; però, ei!,

eren de la policia que, escalonada pel curs, complia ses funcions cíviqnes.

—Y els moros ¿què?

—Molt trempats.

Demà, si no fa mal dia, n'afusellarem dinou dels que més van distingirse en el darrer daltabaix.

—¡Just! Convé, de mica en mica, acostumà aquesta gent a un nou gènere de vida,

fentli compendre lo que's la penetració pacífica.

—Podeu estar ben tranquil.

Tinc preses totes les mides que'l problema requereix y espero en no gaires dies demostrà a aquets «protegits»

que, si deixen dirigir-se

y creuen al bit de bou

y paguen segons tarifa,

podran lligar molt aviat

els gossos ab llangonisses.

—¿Heu pres ja mides, dieu?

—Sí.

—¿Quines són?

—Una pila.

Mireu: al portal del Nort

hi ting dugues bateries;

al del Sur, un batalló;

a patricular per la vila

hi he destinat cent cavalls;

als mercats hi ha policia;

als llocs més centrals, canons...

—¡Bé!... Vostres iniciatives

me deixen molt satisfet

y m'amaren d'optimisme.

Y Muley Hafid ¿què tal?

—¡Molt content!... Segons notícies,

té tanta confiança en mi

y en el modo de conduirme

ab els seus nobles vasalls,

que dintre quatre o sis dies

vol abdicà y tocà el dos,

ell y la seva familia,

a un lloc ont d'aquet sarau

no hi arribin les guspries.

—De modo que tot va bé...

—¡Molt bé!... La terra es magnífica;

els homes, bons com el pa;

les senyores, hermosíssimes;

l'ambient, un doll de perfums;

les fruites, una delícia...

Però... m'heu de dispensar...

Me sembla que tinc visites...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Lo que no admet dubte es que en Lerroux no té, per ara, més que un pensament, una sola idea que l'amoini, y que'ls compromisos més grossos, les promeses més formals, són, per ell, lletra morta, al costat de lo que hem dit.

Per això, sens dubte, ha deixat incompleta la paraula empenyada ab la viuda d'en Palet, que plora avui amargament la falta de formalitat y de companyerisme de que, respecte an ella, acaba en Lerroux de donar mostra.

El nom d'en Palet, d'en *Palet de Rubí*, es a Catalunya popularíssim. No hi ha entre nosaltres qui no conegui la biografia del valent republicà, una de les figures més simpàtiques entre l'estol d'homes generosos sortits de les entranyes del poble, sempre amatent a vessar la seva sang.

Ningú ignora tampoc els llassos d'amistat que uniren en Lerroux ab en Palet, ni el deute d'agraïment ab que, sembla, havia de quedarli el primer, coneguda l'història d'aquell incident ocorregut a Rubí, després del fet d'Hostafrancs.

Doncs això, que tan fresc està en la memoria de tothom, ho ha oblidat en Lerroux, que pensa, potser, que la viuda d'en Palet cap benefici pot reportarli, y que si degut a certes contingències se troba, la viuda, agobiada pels mals-de-cap... farà santament comprantse un burro.

En Palet, que pera lluitar no disposà en vida de més arma que la que suposava el seu cor obert, deixà, al morir, a la seva esposa, si no en la miseria, en una situació econòmica un bon xic compromesa. Damunt la casa que serví an en Lerroux de refugi y que pera salvar a l'amic convertí en Palet en barricada, hi pesa una hipoteca, encara que no crescuda massa grossa pera que l'esposa d'en Palet pogués amortisarla.

La viuda acudí al qui sabia amic y agraït al seu espòs.

—¿Si intentés una subscripció?

—No s'amoini. Quan torni a la península sortirà d'apuros.

En Lerroux era a Amèrica per aquells dies. Tornà del seu viatge, y ni visità a la pobra dona, ni's recordà d'en Palet, ni de l'ànima que en vida l'aguantava.

La viuda siguiu treta de la casa, sense que ni un sol cop, dels molts en que ho ha intentat, hagi lograt esser rebuda per en Lerroux—que escorre el bulto y fuig d'estudi quan li parlen de l'assumpte, —ni hagi vist enlloc les mil pessetes que per subscripció se li concediren.

¿Ont són les mil peles?

Segons notícies, que per conducte particular se'ns han facilitat, les tals se troben, o haurien de trobarse, en poder d'un *conspicuo*, que no dubtem en classificar desde ara entre la mena dels *vius*. Per cert que, vist el comportament que en aquesta y en altres qüestions ha observat, no es facil que les tregui, com no hi hagi algú que, passantse els anys y els suposats prestigis per sota de l'aixella, s'hi descari y l'anomeni pel seu nom.

Dónguine, al menos, les mil pessetes a la viuda d'en Palet, que no tot ha d'esser predicar contra en Maura y divertir als badoos.

Y sinó, demanarem que vinguin els conservadors.

Ab aquets sabem, al menos, ab qui ens juguem els quartos.

Lo que no deixa d'esser una regular ventatja.

BLET

Les manses ovelles de la Romeria del Ram

L. dilluns d'aquesta setmana, segon dia de Pasqua, donava regositg, als Josepets, contemplar, acabada d'organisar, la remada d'ovelles carques que's congrega allí cada any ab motiu de la Romeria del Ram al Tibidabo.

Un ridícul escamot de sagristans y velles xaragues, a una mà el simbolic ramet y, a l'altra, l'*esperitual* fiambrella, pujava en direcció a cà'n Gomis, donant nassades a una mística cantarella y caminant al compas del *Ven y ven*, interpretat per una murga escadussera.

Al cim de la vefna montanya, la festa transcorregué plàcida y joiosa, sobre tot a l'hora del apat y en el quart dols de la mitg diada, com una festa del més refinat paganisme; però, a la tornada, quan els romeus baixaven per la Bonanova plens de... alegria, va succeir un fet deplorable que, si be no trascendí a gaire, podia arribar a les fatals conseqüències del «cine» de Villarreal.

Es el cas que l'automobil del senyor Portela, Governador de Barcelona, aprofitant un petit clar que oferia la comitiva, intentà travessar la missaire manifestació del Ram. ¡Ah, fills meus! Indignats y furiosos, els romeus, impediren tal atreviment al progressiu veicol, y allí no'n vulgué més d'amenasses, de crits, de bastons enlaire y de cops de pedra.

L'esvalot prengué visos de motí y hauria, segurament, acabat ab esgarrinxades, si no arriba a ser la bonatxona carnadura y el fetge tranquils de la nostra primera autoritat civil, que arronsà a les primeres de cambi.

Li està bé, la lissoneta.

Ell, pràcticament, haurà après a conèixer l'alcans d'aqueixes moixigangues clericals.

Y ara, que vagi posant inconvenients y desdors a les manifestacions dels elements liberals, y que vagi deixant fer de les seves a les manses ovelles reaccionaries.

Els nés de Crist

Religió, moral, familia... ¡tot se desmorona y cau! En el temple, els predicaires, poden anar execrant el vestir de nostres dones per impudic y incitant, y les cotilles imperi, y els pentinats medussians, y l'espectacle dels cines, y les cansons immorals!...

Mentres l'Esglesia predica contrició y austeritat, a Barcelona, una tarda de sessió municipal,

un regidor de l'esquerra

—dels més joves y trempats,—

ab juvenil entusiasme

reuneix uns quants companys

dretistes y, en automobil,

se'ls endú cap a l'Arnau

a admirar'ls vestits impudics,

y les cansons immorals,

y les cotilles imperi

y els pentinats medussians.

Que això ho fassi un de l'esquerra,

un impio, no es extrany;

¡prò que'l segueixin els justos,

els bons, els creients, els sants!...

¡Gran Déu! ¿Fins an ells arriben

els esquixos del pecat?...

Ja ho dèiem de bell principi:

¡tot trontolla, avui; tot cau!

tot, menos en Canalejas:

jaquet no vol caure mai!

VERDUM

ALS vents corren a Inglaterra pera les simpàtiques senyores sufragistes.

Considerantles responsables dels desordres promoguts ab ocasió de les darreres manifestacions «pro sufragi femení», les dugues presidentes y directores de la propaganda acaben de ser condemnades a nou mesos de presó en la «divisió segona».

Al sentir llegir la terrible sentència, diu que les bullangüeres dames varen posarse a plorar.

Y's comprèn. Perquè hi ha que tenir en compte que això de portarles a la «segona divisió» vol dir simplement que les distingides senyores hauran de complir la condemna entre escura-butxaques y dones de vida alegre.

Aixís les gasta la justícia inglesa.

Segons ella, el dret de petició es un dret molt llestitim y molt respectable.

Però, això de trencar els vidres de les finestres y el cap dels ministres diu que, per ara, no ha sigut encara inclòs en la llista dels drets.

¡Població afortunada!

Manacor, pintoresca localitat mallorquina, ha tingut l'hermosa idea d'agraïr al diputat senyor Rosselló ab el nomenament de «fill ilustre» d'aquella vila.

¿A què's deu tan senyalat obsequi?

A que, mercès a les gestions del mencionat polític, Manacor, que fins ara no era més que *vila*, ascendeix a *ciutat*, y el seu ajuntament podrà, ademés, ostentar el títol d'«il·lustríssim».

¡Quina sort, eh?

Si després de tantes xiripes el Govern determina també amentalsi les contribucions, ¡calculin, els veïns de Manacor, si podran estarne de contents!

Y vinguen baixes.

S'han separat d'en Lerroux els diputats per Valencia, senyors Azzati y Barral.

Que es com si diguessim:

Els senyors Azzati y Barral, que fins ara eren, pera don Alejandro, *queridos correligionarios*, han passat a la categoria de *renacuajos y sabandijas*.

***

Ara una pregunta:

El dia que al ex-emperador l'abandoni també el senyor Giner de los Ríos, ¿qui li quedarà?

—Bah!—deu dirse el *candido* al pensar en aquesta contingència.—De totes maneres, jo no'm quedaré sol.

Y sembla no exagera, no, el mano. Perquè diu que, en efecte, l'*amigo del pueblo* està avui molt ben acompanyat.

De butxaca.

Els carlistes de Navarra han volgut perpetuar ab la gran creu de pedra, aixecada en el mateix camp, la batalla de Santa Bàrbara de Mañera.

¿Bàrbara de Mañera?

Entre París y Fez

(CONFERENCIA TELEGRÁFICA)

—¿Ja sou aquí, general?

—Sí, il·lustre senyor ministre.

He arribat aquest matí

ab tota la comitiva.

Els apuros del Papa

—El món civilisat ja no'n fa cas d'aquestes bales... ¿Quina altra classe de projectils podria inventarme, pera continuar ficantli la por al cos?

Si, vaja una manera com qualsevol altra de commemorar una barbaritat.

Desde París s'ha escrit al nostre Ajuntament per si vol adquirir el celebrat quadro d'en Fortuny, *La Vicaria*, que's troba allí en venda.

S'ignora lo que contestaran els regidors barcelonins.

S'ignora, però se suposa.

—*La Vicaria* no'ns importa—deuran dir.—Lo que nosaltres estimem es *La Canongia*, y aquesta ja la tenim.

Els nostres governants se tornen a preocupar de reformes socials.

Ara mateix tenen damunt la taula un projecte contra'l treball nocturn de les dones.

Això no vol dir que, segons quins governants, no siguin els primers en fer treballar, de nits, a segons quines dones.

Y ja compendran que no'ns referim al ram de senadors.

Aquets, pobrets, ja no disposen de facultats.

Parlaven, un cèlebre abad francès y un panxut canonge, d'una recent edició de les Sagrades Escripures. Y aquet deia:

—M'han assegurat que està molt bé aqueixa nova traducció de la Bíblia...

—Sí, molt bé—respongué l'abad.—Les escenes escandaloses y la pornografia del text s'hi conserven en tota sa puresa.

Don Dalmacio ha protestat de que'l Govern no permeti onejar al vent la bandera espanyola ab el lema: «Déu, Patria y Rei».

Ben mirat, té raó, l'home.

¿Quin mal hi hà en el lema dels carlins? De Déu, obligat o no, tots ne gastem. De Patria, pera «enlairarla», els nostres governants mateixos varen votar la llei de Jurisdiccions.

Y de Rei..., no dient quin, tant pot esser el d'espases com el de copes.

Llegeixo:

«Hi ha un gran interès en que la ploma ab que escrivia en Menéndez y Pelayo sigui portada al Palau Reial».

¡Qui sab!

Potser hi ha algú que's creu que, heredant la ploma, heredarà també la sabiesa...

A l'iglesia de la Bonanova s'ha sortejat una barca entre les families pescadores perjudicades en el temporal de l'any passat.

La barca s'ha pagat per subscripció entre'ls feligresos; però Mossèn «Pollastre», ab tal motiu, ha celebrat una gran festassa de resultancies magnífiques pera la caixa de les ànimes.

Ja ho diu ell, tot satisfet:

—An els pobres pescadors els he regalat una barca y, de passada, els he ensenyat de pescar.

Sempre's fan les coses a mitges en aquesta terra.

Vegis, sinó:

«Contractats pera una festa benèfica, organitzada per l'aristocràcia barcelonina, han arribat tretze moros del Rif».

¿Tretze, no més?... Jo'ls hauria contractat tots.

Perquè crec, sincerament, que'ns convé més tenirlos aquí contents que allí descontents.

A LO INSERTAT EN EL NUMERO 2246

- 1.ª XARADA I.—Demati.
- 2.ª Id. II.—Avila.
- 3.ª Id. III.—Margarita.
- 4.ª ANAGRAMA I.—Llop-Poll.
- 5.ª Id. II.—Arròs-Sarró.
- 6.ª TARGETA.—Aucellots de Rapinya.
- 7.ª MUDANSA.—Meller-Muller.
- 8.ª JEROGLIFIC I.—Sensat.
- 9.ª Id. II.—Salamanca.

XARADES

I

—1.ª-2.ª m les 3.ª-4.ª-5.ª del 1.ª-2.ª-3.ª-4.ª-5.ª.

JOAN ROCABERT

II

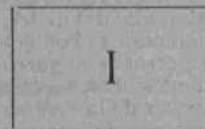
Demà diu que's casa en Pere ab la filla de la Marta, nena molt primera-quarta, com ell també molt primera. Mes, el seu amic Rafel, al casament convidat, diu que'ls hi té preparat un tres-dos dols com la mel.

MUDANSA

Tot xerrameca té en Gual, però sens tot ni total.

EUDALD SALA

JEROGLIFIC

JOAN ROCABERT

Cavallers: L. H.: Es excessivament llarga y té el greu inconvenient d'estar escrita en castellà.—J. Busquets y T.: Ni l'una ni l'altra m'acaben de fer la pesada.—Crispin: Entra en carter, esperant l'ocasió d'esser enquibida un dia o altre.—Rodamón: Les dimensions no estan a l'altura de l'intenció. La punta final es lo que no'm convens. La trobo poc afortunada.—F. P. (Lleida): Té un caracter massa local. Ab tot y això, si l'espai ens ho permet, mirarem d'insertarla.—Pep Cistellé: A nosaltres no'ns molesta gens, al contrari. Al aconsellarli que no's prodigui massa, ens referim no a l'escriure, que d'això no n'hi ha mai prou, sinó a l'enviar als periodics, que això es lo que perd als aprenents. De lo d'avui sols aprofitarem dues endevinalles.—J. P.: No pot ser, a pesar nostre. Està tan plena d'incorreccions gramaticals que's fa impossible el seu aprofitament.—J. B. y Tenas: Aquet dialleg seria molt graciós portat al teatre. A nosaltres no'ns té utilitat.—J. E.: Entesos. De les cartes a que fa referencia sols podem retornarhi una. L'altra, va inutilitzar-se.—J. F.: ¿En castellà y més llarga que la Quaresma?... ¡No'ns convé!—Lo mateix dec dirli a vostè, referent a l'extensió. ¡Si això no s'acaba mail...! Sembla la Bíblia!

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.^a